

KVALITETSREDOVISNING AV DE PEDAGOGISKA VERKSAMHETERNA

Enligt regeringens förordning (SFS 1997:702, 2001:649, 2004:648) ska varje skola och kommun årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Enligt förordningen ska skolhuvudmannen Stockholms stad organisera sin skolverksamhet på ett ändamålsenligt sätt och tillföra de nödvändiga resurserna. Förskolorna och grundskolorna i Vantör har upprättat kvalitetsredovisningar som ligger till grund för nämndens kvalitetsredovisning av de pedagogiska verksamheterna. Kvalitetsredovisning är en bedömning av i vilken mån de nationella målen för grundskolan och förskolan har uppnåtts och vilka åtgärder som nämnden avser att vidta om målen inte har nåtts.

Kvalitetsredovisningen syftar också till att utvärdera stadens mål/kvalitetsområden i förskoleplan, skolplan, strategi för elevhälsa och budget.

Förvaltningen har sammanfattat förskolornas och grundskolornas redovisningar utifrån Stadsledningskontorets anvisningar.

Utbildningsförvaltningen har fått i uppdrag av fullmäktige att redovisa stadsdelsnämndernas sammanställning av förskolornas och grundskolornas kvalitetsredovisningar till Skolverket. Den kommunövergripande kvalitetsredovisningen baseras på stadsdelsnämndernas verksamhetsberättelser/kvalitetsredovisningar och stadens övriga övergripande utvärderingar såsom skolinspektörernas rapporter, betygsstatistik samt brukarundersökningar inom förskola och grundskola.

Förvaltningen sammanfattar förskolornas/familjedaghemmens och grundskolans (inklusive särskolan, förskoleklass och fritidshem) redovisningar under följande rubriker:

- Förutsättningar
- Målen för förskolan/grundskolan
- Arbetsätt för måluppfyllelse
- Resultat och måluppfyllelse
- Bedömningsgrunder
- Slutsatser
- Resultat av de åtgärder som stadsdelsnämnden redovisade i kvalitetsredovisningen 2004
- Kvalitetsarbete
- Åtgärder för utveckling

Förskolornas kvalitetsredovisning

Förutsättningar

Allmänt om förskolverksamheten i Vantör

Förskoleverksamhet är ett samlingsbegrepp för förskola, familjedaghem, öppen förskola, allmän förskola och barnomsorg på obekvämt arbetstid. Verksamheten är organiserad i nio enheter. Förskoleenheterna består av 2-4 förskolor och hade vid utgången av år 2005 totalt 1 120 inskrivna barn. Familjedaghemmen är organiserade i en enhet och hade i slutet av år 2005 totalt 57 inskrivna barn.

Antalet barn med annat modersmål än svenska har ökat på senare år i hela stadsdelsområdet. I Snösättras och Rågsveds förskolor är andelen barn med annat modersmål än svenska mellan 72-98 %. I Hagsättras förskolor är motsvarande andel 58-80 %, i Bandhagen/Högdalen 51-66 % och i Örby 14-19 %.

Stadsdelsnämnden har i princip tillgodosett barnomsorgsgarantin under perioden januari – augusti. Under perioden september – december har förvaltningen haft vissa svårigheter att tillgodose barnomsorgsgarantin. Orsaker samt åtgärder beskrivs närmare i stadsdelsnämndens verksamhetsberättelse 2005, del I, *Minskade barngruppsstorlekar och uppfyllandet av barnomsorgsgarantin*.

Den genomsnittliga barngruppsstorleken inom Vantörs stadsdelsnämnd var vid utgången av år 2005 15,8 barn/grupp.

Personaltätheten vid Vantörs förskolor var vårterminen 2005 i snitt 5,6 barn per anställd, se nedan:

Antal inskrivna barn	Förskollärare (heltid)	Barnskötare (heltid)	Barn/personal
1 140	83,4	118,7	5,6

Specialpedagogisk kompetens

Resursenheten ansvarar för förskoleverksamhetens gemensamma resurser för barn i behov av särskilt stöd, specialförskolan Delfinen samt öppen förskola. Resurserna består av två specialpedagoger, 1,5 tjänst förskolekonsulent, en musik- och rörelsepedagog samt en samordnare med uppgift att bedöma behovet av särskilt stöd och fatta beslut om fördelningen av såväl generella som individuella insatser inklusive modersmålsstöd. Specialförskolan Delfinen har haft fyra barn inskrivna under året.

Strategi för personalens kompetens- och yrkesutveckling

Individuella kompetensutvecklingsplaner ska upprättas i samband med medarbetarsamtalen. Därefter ska en generell kompetensutvecklingsplan upprättas för enheten med utgångspunkt från de strategiska målen. All kompetensutveckling sker medvetet utifrån de mål som förskolorna ska uppnå. En omfattande kompetensutbildning i IT-kunskap har genomförts med medel från Kompetensfonden för att förbättra den pedagogiska dokumentationen. Andra strategiska satsningar som genomförts genom Kompetensfonden är bl.a. kompetensutveckling för barnskötare, vidareutbildning i språkutvecklande arbetsätt och fortbildning för lärare som undervisar i matematik. Förvaltningen strävar efter att samtliga förskolechefer ska erhålla den statliga rektorsutbildningen.

Målen för förskolan år 2005

Mål-område	Normer och värden	Lärande och utveckling	Inflytande	Samverkan
Mål-dokument				
<i>Nationell Läroplan LPfö 98</i>	Normer och värden	Lärande och utveckling	Barns inflytande	Samverkan förskola-förskoleklass-skola
<i>Stockholms stads förskoleplan</i>	Olikheter som tillgång	Språk, kommunikation, kultur	Barns inflytande Förskola och hem	Samverkan
<i>Stockholms stads Budget</i>	Erbjuda barn i behov av särskilt stöd de insatser som krävs för att var och en på ett fullgott sätt kan delta i verksamheten.	Följa, utveckla och sprida erfarenheter kring språkutveckling i förskolan.	Utveckla formerna för utvecklingssamtal, föräldramöten och olika former av föräldraråd för enheter och för hela stadsdelen.	Utveckla och förbättra formerna för övergång från förskola till grundskola och skolbarnsomsorg.
<i>Vantör Stadsdelsnämndens mål/åtaganden</i>	Att Vantörs förskolor vidareutvecklar arbetsformer och förhållningssätt som skall medverka till att varje barn utvecklar en demokratisk kompetens.	Att Vantörs förskolor prioriterar utvecklingen av arbetet med alla barns språk- och kommunikationsförmåga.	Att Vantörs förskolor ger alla föräldrar möjlighet till insyn och inflytande över sitt barns lärande och utveckling. Att Vantörs förskolor ger alla barn möjlighet att delta i planering och utvärdering av sitt lärande och övriga aktiviteter utifrån deras förmåga.	

Utöver ovanstående mål för verksamheten har kommunfullmäktige beslutat att:

- Minska barngruppernas storlek med i genomsnitt två barn per grupp under mandatperioden.

Normer och värden

Arbetsätt för måluppfyllelse

Värdegrundsarbetet utgår från förskolans styrdokument. För att det ska finnas ett gemensamt förhållningssätt i Vantörs förskolor har en gemensam pedagogisk deklaration utformats som utgår från förskolans nationella läroplan och stadens förskoleplan. Den pedagogiska deklarationen fördjupas och konkretiseras i varje förskola.

I värdegrundsarbetet ingår jämställdhets- och mångfaldsperspektivet. Under året har två arbetsgrupper sammansatta av förskolechefer och skolledare samarbetat kring frågorna. Man har utifrån styrdokument och gällande lagstiftning tagit fram gemensamma utgångspunkter som ska vara till hjälp i det konkreta arbetet på respektive enhet.

Förskolorna har enhetsspecifika åtaganden som syftar till att barnen ska känna sig trygga och åtagandena följs upp kontinuerligt och utvärderas. I dessa framgår också tydliga arbetssätt som beskriver hur personalen arbetar med att t.ex. vägleda barnen till ett empatiskt förhållningsätt och en utvecklad demokratisk kompetens.

I Stockholms stads förskoleplan ska olikheter ses som en tillgång. I Vantör finns en kulturell mångfald som ger barnen möjligheter att grundlägga respekt för alla oavsett bakgrund. I förskolor där barnens föräldrar kommer från många olika kulturer har personalen diskuterat förutsättningar och kunskaper som behövs för att arbeta i ett mångkulturellt område. Mångfalden av barn från olika kulturer inom förskolan ses som en tillgång. Barnen uppmuntras att berätta sagor och berättelser och sjunga de sånger som barnen sjunger hemma. Barnen får ge exempel på ord på sitt modersmål. Musik från olika delar av världen används för att stimulera kommunikationen mellan barnen och pedagogerna.

Resultat och måluppfyllelse

Förskoleenheterna har utvecklat sina arbetssätt i arbetet med att utveckla en demokratisk kompetens hos barnen. Värdegrundsarbetet har fortsatt som beräknat. Samtliga enheter redovisar att det enhetsspecifika åtagandet har uppfyllts. En viktig del i det arbetet har varit att stärka barnens empatiska förmåga.

För att kunna mäta resultatet av arbetet med demokratisk kompetens redovisar vissa enheter t.ex. olika indikatorer i barnens beteende som visar barnens empatiska förmåga och samspel med andra. Pedagoger har också gjort en skattning av sin förmåga att stödja barns sociala förmåga i en skala från 1 till 10 där en enhet redovisar en samstämmighet på 8,1 på skalan. De flesta förskolor redovisar att de upplever goda resultat. Flera enheter redovisar att det har blivit mindre konflikter, mer empati mellan barnen, barn tröstar och hjälper varandra oftare. En enhet beskriver att de ser att en del barn har fått större självförtroende och kan sätta ord på sina känslor och beskriva hur de tror att kompiserna känner sig i t.ex. konfliktsituationer.

Enligt brukarundersökningen finns det olikheter mellan förskolorna beträffande hur föräldrarna har svarat på hur nöjda de är med *förskolans stöd till barnen att utvecklas socialt*. En övervägande del av Vantörs förskolor och familjedaghem visar mycket goda resultat, dock kan skillnader förekomma inom förskoleenheter. Totalt har 84 % av föräldrarna som besvarat enkäten svarat mycket nöjd eller ganska nöjd, motsvarande genomsnitt för staden är 83 %.

På brukarundersökningens fråga om *tillfredställelse med hur barnen är mot varandra* svarade 74 % av föräldrarna som besvarat enkäten mycket nöjd eller ganska nöjd, motsvarande andel för staden är 75 %. I Vantör är 58 % av föräldrarna mycket eller ganska nöjda med *hur medvetet personalen arbetar med att ge flickor och pojkar lika möjligheter*. Genomsnittet för staden är 49 %. De förskolor som har utvecklat indikatorer för att mäta barnens sociala kompetens får bäst resultat i brukarundersökningen.

Det framgår att förskolor med stor andel barn med annat modersmål än svenska oftare har fått svar ”varken eller” eller ”vet ej”. Vid tidigare undersökningar har en del föräldrar uttryckt att det har varit svårt att förstå enkäter då man inte behärskar svenska språket till fullo. I egna utvärderingar liksom utvecklingssamtal (med tolk vid behov) framkommer bättre resultat.

Pedagogerna har arbetat fram metoder för att lyfta fram olikheter som en tillgång. Man har fått fortsatt kompetensutveckling om normer och värderingar i olika kulturer. Det har gett

personalen mer insikt i de värderingar som ligger till grund för olika synsätt och inneburit en ökad förståelse mellan personal och föräldrar.

Alla förskolor har som åtagande/kvalitetsgaranti att tillsammans med föräldrarna utarbeta en handlingsplan om barnet är i behov av särskilt stöd. Barn i behov av särskilt stöd har i hög grad fått sina behov tillgodosedda under 2005. För alla insatser upprättas handlingsplaner tillsammans med föräldrarna och insatserna följs upp och utvärderas. Syftet med konsult- och stödgruppens arbete är att tillföra psykologiska och specialpedagogiska kunskaper. Målet är också att ge personalen framgångsrika förhållningssätt och metoder. Arbetslag och förskolechefer har fått handledning och konsultativt stöd från resursenheten. Utöver dessa insatser har det under 2005 avsatts sammanlagt 8 mnkr som resursförstärkning för barn i behov av särskilt stöd motsvarande 26 heltidstjänster. Språk och kommunikation är viktiga delar i arbetet för att varje barn ska utvecklas och hitta ett sätt att kommunicera och göra sig förstådd.

Lärande och utveckling

Arbetsätt för måluppfyllelse

Alla enheter har upprättat enhetsspecifika åtaganden och utarbetat arbetsätt för att nå målen i läroplanen och förskoleplanen.

Andelen barn med annat modersmål har ökat ytterligare och därför har språkutvecklingsarbetet varit ett prioriterat område. I en och samma förskola kan det finnas 27 olika modersmål representerade. Inom ramen för stadsdelens språkprojekt har språkpedagogerna gett handledning till personal/arbetslag i språkutvecklande metoder/arbetsätt och i språkutvecklingsanalyser. Även kompetensutveckling via Kompetensfonden har prioriterats. Förskolan bedriver också ett särskilt projekt med medel från Kompetensfonden som syftar till att utveckla modersmålsstödet i förskolan. Projektet pågår under perioden januari 2005 – juni 2006.

Personalen uppmuntrar föräldrarna att tala med barnen på sitt eget modersmål då en del föräldrar upplever att de kan uttrycka sig mer nyansrikt på sitt eget språk. Detta ökar barnens begreppsbyggnad och de kan då lättare lära sig svenska. Föräldrarna får låna böcker av förskolan för att de ska kunna läsa på sitt eget modersmål för sina barn. I de fall barn har beviljats modersmålsträning gör personalen upp en handlingsplan tillsammans med modersmålspedagogen och föräldrarna görs delaktiga.

Resultat och måluppfyllelse

Alla förskolor har utvärderat sitt åtagande och redovisar att det uppfyllts. Medvetenheten hos personalen om barns språkutveckling är generellt hög och enheterna redovisar goda resultat. Brukarundersökningen visar att 80 % av föräldrarna som besvarat enkäten är mycket nöjda eller ganska nöjda med *det stöd deras barn får för att utvecklas språkligt*, motsvarande snitt för staden är 72 %. Vantör hade högsta ”betyg” av samtliga stadsdelsnämnder på denna fråga.

Av brukarundersökningen framgår att föräldrarna är nöjda med *den stimulans barnen får till att lära och utvecklas*. 86 % av föräldrarna var mycket eller ganska nöjda, motsvarande andel för staden var 82 %. Vidare är föräldrarna i huvudsak mer nöjda än genomsnittet för staden avseende *tillgången till lekredskap och pedagogiskt material* liksom *möjligheten till lugn och avskildhet* för barnen, *inom- och utomhusmiljön* samt *säkerheten för barnen*.

Förskolorna har kommit olika långt i utvecklingen av arbetet med barns språkutveckling. Förskolor i områden med hög andel barn med annat modersmål har uppnått bättre resultat vilket kan bero på att de har erhållit extra resurser och kompetensutveckling under flera år. Det pågår ett utvecklingsarbete med barnens språk- och kommunikationsförmåga i alla förskolor. Personalen har fått handledning och kompetensutveckling av Vantörs språkpedagoger. Under 2005 beviljades modersmålsträning till 169 barn under våren och till 228 barn under hösten. Inom ramen för projektet *Modersmål i förskolan* har förskolorna anställt en av sina egna pedagoger på deltid som modersmåls lärare. I grupper med många barn med annat modersmål har man särskilt uppmärksammat barn med svenska som modersmål.

Framsteg har gjorts i arbetet med att utveckla den pedagogiska dokumentationen och därmed har även barnens individuella utvecklingsplaner förbättrats. Underlag för den pedagogiska dokumentationen (individuella utvecklingsplaner och språkportfolios) tas fram genom regelbundna språkutvecklingsanalyser. Arbetet har gjort tydliga framsteg och kvaliteten på den pedagogiska dokumentationen har ökat.

Vidare kan nämnas att kultur är en integrerad del i förskolornas verksamhet och ett naturligt inslag i det dagliga arbetet. Alla förskolebarn har tagit del av stadens kulturutbud och andra kulturaktiviteter.

Inflytande

Arbetsätt för måluppfyllelse

Vantörs förskoleverksamhet har åtagit sig att ge alla barn möjlighet att delta i planering och utvärdering av sitt lärande och övriga aktiviteter utifrån sin egen förmåga. Barnens upplevelser dokumenteras genom intervjuer och i samtal med barnen. Genom dokumentation, observation och lyhördhet ser personalen vad barnen behöver och vad som behöver ändras och tillföras miljön.

Vantörs förskoleverksamhet ska ge alla föräldrar möjlighet till insyn och inflytande över sitt barns lärande och utveckling. Ett grundläggande förhållningssätt hos personalen är att tillvarata föräldrarnas kunskap om sina barn. Genom inskolningssamtal tar man reda på så mycket som möjligt om barnet och föräldrarnas önskemål och man lägger upp en plan för inskolningen. Individuella utvecklingsplaner för barnen upprättas tillsammans med föräldrarna. Flera förskolor betonar vikten av en daglig kontakt med föräldrarna.

I utvecklingssamtalen och i samband med egna enkätundersökningar ordnas med tolk vid behov för att garantera samma förutsättningar och för att alla föräldrar ska känna sig delaktiga.

Resultat och måluppfyllelse

Barnens inflytande

Samtliga förskoleenheter har enhetsspecifika åtaganden sedan flera år och har kontinuerligt utvecklat sina arbetsätt. Alla förskolor redovisar att de uppfyllt sitt åtagande.

I brukarundersökningen ser resultatet olika ut för förskoleenheterna och det varierar också inom enheterna hur man besvarat frågan om *barnens möjligheter att få vara med och påverka*. I genomsnitt är 59 % av föräldrarna som har besvarat enkäten mycket eller ganska nöjda

(motsvarande snitt för staden är 49 %). Resultatet varierar dock, såväl mellan som inom enheterna. Enheterna erfar att egna utvärderingar i vissa fall visar bättre resultat än vad som har framkommit i brukarundersökningen.

Föräldrainflytande

Föräldrarna ska erbjudas minst ett utvecklingssamtal per termin. Samtliga förskolor redovisar att de uppfyllt sitt åtagande. Enheterna redovisar att metoderna för genomförande av utvecklingssamtalen har förbättrats generellt. Alla föräldrar har erbjudits ett utvecklingssamtal per termin, med tolk vid behov. Förutom formella samverkansformer i form av föräldraråd finns diskussionsgrupper med föräldrar avdelningsvis och man har också anordnat fester.

I brukarundersökningen har frågan ställts *hur tillfredsställda föräldrarna är till möjligheten till inflytande och påverkan som förälder*. Vissa enheter uppvisar stora skillnader inom enhetens förskolor från näst bäst till näst sämst i jämförelse med stadsdelens samtliga förskolor. Totalt sett angav 69 % av föräldrarna som besvarade enkäten mycket nöjd eller ganska nöjd på frågan ovan, motsvarande snitt för staden var 64 %. På frågan om *hur personalen tar hänsyn till föräldrarnas önskemål och behov* svarade 81 % att de var mycket eller ganska nöjda i jämförelse med staden, 78 %. Föräldrarna i Vantör är också något mera nöjda med *förskolans öppettider* jämfört med staden, enligt brukarundersökningen.

På frågan om *hur tillfredsställda föräldrarna var med föräldramöten, föräldraråd och utvecklingssamtal* så svarade i genomsnitt 76 % av föräldrarna att de var mycket eller ganska nöjda, motsvarande genomsnitt för staden var 71 %.

Det finns ett centralt föräldraråd där avdelningschefen för Barn och ungdom är sammankallande. Föräldrarnas intresse för att delta i föräldraråden har ökat under senare år.

Samverkan förskola – förskoleklass - skola

Arbetsätt för måluppfyllelse

Med utgångspunkt från dialogmöten med enhetscheferna från förskola och skola påbörjades under höstterminen ett gemensamt utvecklingsarbete avseende övergången mellan verksamheterna. I arbetet deltar en förskollärare från varje förskola och förskollärarna som undervisar i förskoleklasserna, totalt ca 50 personer. Ett program är planerat för hela läsåret 05/06 som innefattar såväl föreläsningar som studiebesök och gruppdiskussioner. Arbetet beräknas sedan utmynna i ett nätverk i respektive skolområde för fortsatt samarbete. En gemensam plan för övergången förskola - skola ska färdigställas under vårterminen 2006. I det arbetet ingår förskolechefer och skolledare som närmast ansvarar för förskoleklasserna samt representanter från förskollärargruppen.

Resultat och måluppfyllelse

Resultatet av de arbetsätt som har redovisats ovan kommer att ge utslag under 2006. Arbetet med att utveckla samarbetsformer förväntas ge resultat först nästa läsår, dock har samarbetsformerna utvecklats sedan föregående läsår.

Minska barngruppernas storlek

Den genomsnittliga barngruppsstorleken inom Vantörs stadsdelsnämnd var vid utgången av år 2005 15,8 barn/grupp vilket innebär en minskning med i genomsnitt

ca 2 barn/grupp under perioden 2002-2005. De flesta förskolor redovisar minskningar av barngruppernas storlek.

På frågan i brukarundersökningen om föräldrarna var nöjda med *barngruppens storlek* svarade 66 % av föräldrarna att de är mycket nöjda eller ganska nöjda, motsvarande snitt för staden är 51 %. Enligt brukarundersökningen är Vantörs föräldrar mer nöjda med *personaltätheten* än genomsnittet för hela staden. (I Vantör är 61 % av föräldrarna mycket nöjda eller ganska nöjda och i staden 52 %, enligt undersökningen.)

Bedömningsgrunder

Bedömningsgrunderna i enheternas arbete med kvalitetsredovisningar utgörs av brukarundersökningar, förskolornas egna enkäter, utvärderingar, pedagogisk dokumentation, språkanalyser, observationer, barnintervjuer, utvecklingssamtal med föräldrar, klagomålshantering, inspektörsrapporter etc. Tidigare inspektörsrapporter (genomförda före år 2005) ligger också till grund för enheternas kvalitetsredovisningar. Inspektörsrapporterna, som visar på styrkor, svagheter, förbättringsområden etc. används i enheternas långsiktiga förbättringsarbete.

Vantörs stadsdelsförvaltning beställde en s.k. tilläggsundersökning (totalundersökning) till den stadsövergripande brukarundersökningen som USK genomförde under våren 2005, på uppdrag av Utbildningsförvaltningen. Totalundersökningen möjliggjorde jämförelser och studier på förskolenivå. I denna kvalitetsredovisning redogör förvaltningen i löpande text för några av resultaten som förskoleenheterna refererar till.¹

Slutsatser

Förskolornas kvalitetsredovisning visar att förskolorna har lyckats omsätta förskoleplanen och läroplanens mål i det pedagogiska arbetet. Flertalet mål har varit formulerade som enhetsspecifika åtaganden och samtliga enheter redovisar att åtagandena har uppfyllts. Brukarundersökningen utgör ett värdefullt komplement till övriga redovisade bedömningsgrunder. Med utgångspunkt utifrån brukarundersökningen och enheternas kvalitetsredovisningar bedömer förvaltningen att föräldrarna på det hela taget är nöjda med förskoleverksamheten. Vantör ligger något över genomsnittet i merparten av frågorna. Stadsdelsnämndens familjedaghem liksom en övervägande del av förskolorna får genomgående mycket bra betyg av föräldrarna.

I brukarundersökningen framgår att stadsdelsnämndsområdena Vantör, Liljeholmen och Rinkeby har, i jämförelse med 1999, haft mest positiva förändringar då det gäller föräldrarnas helhetsomdömen om förskolan och familjedaghem.

Sammanfattningsvis har förskolorna i Vantör en hög kvalitet och man har kommit långt i utvecklingen av verksamheten. Medvetenheten hos personalen om barns språkutveckling är hög och det går att avläsa positiva resultat av arbetet med språkutvecklande arbetssätt. Enligt brukarundersökningen var föräldrarna i Vantör mest nöjda med barnens språkliga stöd i förskolan i jämförelse med övriga stadsdelsområden.

¹ Brukarundersökningarna, ”Så tycker föräldrarna om förskolan i Vantörs stadsdelsområde 2005” och ”Så tycker föräldrarna om förskoleverksamheten i Stockholm 2005”, kan läsas i sin helhet på webbplatsen för Vantörs stadsdelsnämnd, www.vantor.stockholm.se.

Enheterna har tydliga arbetssätt för arbetet med att vägleda barnen till ett empatiskt förhållningssätt och en utvecklad demokratisk kompetens.

Resultat av de åtgärder som stadsdelsnämnden redovisade i kvalitetsredovisning 2004

Förvaltningen bedömer utifrån förskolornas kvalitetsredovisningar för 2005, att flera av utvecklingsområdena nedan helt eller delvis har uppfyllts, samtidigt som nya utvecklingsområden definierats. Dessa ingår i verksamhetsplanen för 2006.

Pedagogisk ledning

Alla förskoleenheter har anställt pedagogiska ledare. De ansvarar för det pedagogiska arbetet och för att intensifiera kvalitetsutvecklingen. Detta har resulterat i att arbetslagen får handledning vilket i sin tur ökar kvaliteten i verksamheten.

Dokumentation av barnens läroprocesser

Antalet förskolor som använde sig av pedagogisk dokumentation var fler år 2005 jämfört med tidigare år. 65 barnskötare har fått grundkompetens i att kunna använda datorer för ändamålet. En person per förskola har fått spetskompetens för att handleda kollegorna i IT-användandet.

Samverkan och rutiner för övergången förskola-förskoleklass

Kontakten mellan förskollärarna i förskolorna respektive förskoleklasserna har förbättrats. Dialogen mellan cheferna för respektive verksamheter har också utökats kring övergången. Tydligare resultat av utvecklingsarbetet förväntas år 2006.

Språkutveckling

Språkutvecklingsprojektet har under ledning av styrgruppen fortgått enligt projektplanen varför en kompetenshöjning hos personalen har kommit barnen till del. En tidsplan och en grundstomme har utarbetats av styrgruppen för projektet avseende framtagandet av en gemensam språkutvecklingsplan för Vantörs förskolor och skolor. En arbetsgrupp med chefer och nätverksmedlemmar har utsetts.

Inom ramen för Språkprojektet har man genomfört en kartläggning av tvåspråkig kompetens bland personalen. Detta har resulterat i en bättre bild av den samlade kompetensen inom organisationen vilket underlättar enheternas arbete med modersmålsstöd. Det har också inneburit att en barnskötare med flerspråkig kompetens har anställts för att integrera modersmålsundervisningen i det pedagogiska arbetet.

Upprustning av förskolegårdarna

Under 2004 genomfördes en upprustning av fem förskolegårdar med hjälp av medel ur Stadsdelsförnyelsen. Upprustningen av resterande förskolegårdar planeras ske under 2005/2006. Enligt förskoleplanen ska utemiljön vara utformad så att den stimulerar till såväl rörelse och fri lek samt gemensamma aktiviteter. Gårdarna ska erbjuda barnen en trygg och utvecklande miljö. För att Vantörs förskolegårdar ska kunna leva upp till kvalitetskraven finns behov av förbättringsåtgärder på resterande gårdar.

Samverkan med andra verksamhetsområden

Ett utökat samarbete har kommit till stånd mellan förskolecheferna, skollädares, resursenheten och Individ och familj.

Värdegrund

Gemensamma utgångspunkter som ska vara till hjälp i arbetet med att konkretisera styrdokumentens intentioner avseende jämställdhet och mångfald har tagits fram. Dokumentet är väl förankrat och ligger som grund för enheternas arbete med verksamhetsplan för 2006.

Matematik

En ökad kompetens hos personalen har uppnåtts kring hur vardagliga situationer kan utnyttjas för att utveckla barnens matematiska tänkande. Detta har skett genom deltagande i föreläsningar genom Kompetensfonden och lokala utvecklingsarbeten på förskolorna.

Uppföljning

I uppdraget att förbättra dialogen mellan nämnden, förvaltningen och enheterna har grundskolans verksamhet prioriterats hittills. Förvaltningen avser att under 2006 utöka dialogen till att också omfatta förskoleverksamheten.

Kvalitetsarbete

De pedagogiska verksamheternas kvalitetsarbete utgår ifrån stadens kvalitetsstrategi. Med utgångspunkt från Stockholms stads målområden och inriktningsmål i budget och i skolplanen upprättade stadsdelsnämnden generella åtaganden för år 2005. Varje enhet har utifrån nämndens generella åtaganden upprättat enhetsspecifika åtaganden med tydliga arbetssätt. Det finns pedagogiska ledare vid varje enhet. De flesta förskolor har en utvecklingsgrupp/kvalitetsgrupp med uppgift att driva pedagogiska utvecklingsfrågor.

Åtaganden och kvalitetsgarantier, verksamhetsplan och verksamhetsberättelse har följts upp i dialog med Barn och ungdoms ledning. Uppföljning av kvalitetsarbetet har redovisats i tertiärrapporterna och i förskolornas och skolornas kvalitetsredovisningar. Samtliga förskolor och skolor har en bra struktur i sitt kvalitetsarbete. Det finns en tydlig struktur för klagomålshantering hos alla enheter. Klagomålshantering och dokumentation används i förbättringsarbetet.

Åtgärder för utveckling

Av kvalitetsredovisningen för år 2005 framgår behov av att arbeta vidare utifrån nedan angivna utvecklingsområden. Dessa och andra utvecklingsområden finns närmare beskrivna i stadsdelsnämndens verksamhetsplan för år 2006:

- Dokumentation av barnens läroprocesser/IT-pedagogik
- Språkutveckling och modersmålsundervisning
- Matematik
- Samverkan och rutiner för övergången förskola- förskoleklass
- Samverkan med andra verksamhetsområden
- Värdegrund - Jämställdhet och mångfald
- Upprustning av förskolegårdarna

Kvalitetsredovisning för grundskola, särskola, förskoleklass, fritidshem

Förutsättningar

Vantörs sex grundskolor är organiserade som resultatenheter och ansvarar för förskoleklass, skolår 1-9, särskola och skolbarnsomsorg. Bäckahagens skola, Rågsvedsskolan och Hagsätraskolan är F-9 skolor. Bandhagens skola, Snösätraskolan och Örbyskolan är F-6 skolor medan Ormkärsskolans F-5 är en annexskola till Hagsätraskolan. Resursskolan Kompis är gemensam för Vantörs skolor och avsedd för 8-11 elever år 1-6 som har svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen i en vanlig klass. Det totala antalet elever i Vantörs kommunala grundskolor uppgick vt -05 till 3 003 elever, i förskoleklass 304 elever och i fritidshem 1 122 elever.

Andelen elever med annat modersmål har ökat i samtliga skolor, förutom i Örbyskolan. Den största ökningen jämfört med år 2004 har skett i Bandhagens skola, från 21 % till 44 %, Rågsvedsskolan från 79 % till 90 % och Hagsätraskolan från 34 % till 53 %. I övriga skolor var ökningen marginell.

Andelen behöriga grundskollärare vt -05 var 96 %. Personaltätheten i grundskola och förskoleklass vt -05 framgår nedan:

Befattning	Personaltäthet
Lärare inkl. lärare med specialpedagogisk kompetens	12 barn/heltidsanställd lärare
Förskollärare i förskoleklass	9 barn/heltidsanställd förskollärare

Skolbarnsomsorg

Skolorna arbetar aktivt för att utveckla skolbarnsomsorgens pedagogik och metodik utifrån en helhetssyn på barnen där klasslärare, personal från förskoleklass och skolbarnsomsorg samverkar i planeringen kring barnens skoldag. Man har lagt stor vikt vid trygghetsfrågor och att utveckla barnens självkänsla genom träning i socialt samspel och genom att lära sig konstruktiva metoder för att lösa konflikter. Fritidshemspersonal ingår på flera håll i skolornas antimobbinggrupper. Skolbarnsomsorgen ger stort utrymme för den fria leken men man har också en klar ambition att erbjuda barnen roliga stimulerande aktiviteter med tonvikt på fysiska aktiviteter som rörelse, lek, utflykter, promenader och ”pröva på” -aktiviteter i samarbete med idrottsföreningar. Skolornas ambition att vidareutveckla skolbarnsomsorgen stöds genom den särskilda satsning på kompetensutveckling för personal på fritidshem och fritidsklubbar som planeras under 2006.

Den lokalmässiga integreringen av skolbarnsomsorgen i skolorna har kommit olika långt i olika skolor. Skolans ambitioner är att så långt möjligt åstadkomma en lokalmässig integrering, men några ytterligare steg i den riktningen har inte varit möjligt att genomföra under 2005.

Särskola

Det är i huvudsak två skolor i Vantör som bedriver särskola. *Bandhagens skola* har 17 särskoleelever. Grundskolan och särskolan har gemensamma lokaler för samtliga övningsämnen samt gemensam utelek och matsal. Öppet hus-dagar genomförs tillsammans samt olika aktiviteter. I den mån det har varit möjligt har personal och elever uppmuntrats till tillfällen där båda skolformerna kan arbeta tillsammans. I *Bäckahagens skola* finns en samundervisningsgrupp/särskola. Särskolans 6 elever inryms i en fristående byggnad där en lärare och elevassistent har huvudansvaret för elevernas skoldag. För övrigt utnyttjar samundervisningsklassen samma lokal- och personalresurser som grundskolan.

Strategi för personalens kompetens- och yrkesutveckling

Individuella kompetensutvecklingsplaner ska upprättas i samband med medarbetarsamtalen. Därefter ska en generell kompetensutvecklingsplan upprättas för enheten med utgångspunkt från de strategiska målen. En behovsinventering utifrån utvärderingar genomförs i arbetslag/arbetsenheter. Kompetensutvecklingsfrågor tas upp i olika forum i skolorna. Den gemensamma strategin utarbetas som regel för hela skolan i ledningsgruppen efter dialog med respektive arbetsenhet. På förvaltningsnivå beslutas om gemensamma satsningar för skolan. Förvaltningen strävar efter att samtliga skolledare ska erhålla den statliga rektorsutbildningen.

Ledarskap/ledningsstruktur

Skolledningen består av rektor och en, eller två, biträdande rektorer med olika ansvarsområden. En ledningsgrupp kan också bestå av skolledningen och studieledare, och vid två skolor ingår skolintendent/kanslist i ledningsgruppen med ansvar för skolmåltid, lokalvård och vaktmästeri. Den pedagogiska personalen arbetar som regel i arbetslag vilka leds av en studieledare.

Elevhälsa

Skolornas elevhälsoteam består av följande funktioner: *Skolsköterska* finns i samtliga skolor. Tjänstgöringsgraden varierar beroende på antal elever i skolan. *Kurator* finns på heltid i två av F-9-skolorna och den tredje har istället valt att utöka psykologtimmarna. Samtliga skolor har *psykolog* och tjänstgöringsgraden varierar beroende på antal elever i skolan. Alla skolor har lärare med specialpedagogisk kompetens. Studie- och yrkesvägledare finns i samtliga F-9-skolor.

Målen för grundskolan, särskolan, förskoleklass och fritidshem år 2005

Mål- Område	Normer och värden	Lärande och kunskap	Inflytande	Bedömning och betyg	Samverkan
<i>Läroplan</i>	Normer och värden	Kunskaper	Elevernas ansvar och inflytande	Bedömning och betyg	Övergång och samverkan
<i>Skol- Plan</i>	Elevhälsa	Lärande och kunskaper -Språkutveckling -Matematik	Elevs ansvar och inflytande Föräldrainflytande		Samverkan
<i>Budget</i>	Erbjuda elever i behov av särskilt stöd de insatser som krävs för att på ett fullgott sätt delta i verksamheten och uppnå målen.	Andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka under mandatperioden.	Utveckla metoder och sprida erfarenheter kring elev- och föräldrainflytande.		Utveckla och förbättra former för övergång mellan förskola, skola och skolbarnsomsorg.
<i>Stadsdels- nämndens mål/ åtagande</i>	Att grundskolan successivt ska utveckla de kvalitetsområden som ingår i stadens strategi för elevhälsa med fokus på det hälsofrämjande arbetet.	Att Vantörs grundskolor prioriterar utvecklingen av arbetet med alla elevers språk- och kunskapsutveckling samt att man kontinuerligt dokumenterar och följer upp resultaten.	Att Vantörs grundskolor ger alla elever möjlighet att delta i planering och utvärdering av sitt lärande och övriga aktiviteter.		

Utöver ovanstående mål för verksamheten har kommunfullmäktige beslutat att:

- Andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka under mandatperioden.

Normer och värden

Arbetsätt för måluppfyllelse

Värdegrundsarbetet utgår från skolans styrdokument. Värdegrunden ska vara väl förankrad och genomsyra verksamheten i sin helhet och ytterst handla om hur man behandlar varandra som barn, unga och vuxna. Målet är ett gemensamt förhållningssätt i etik och moral med fokus inställt på trygghet och trivsel. Arbetsätt och metoder varierar och arbetet har pågått i alla skolor under 2005.

I värdegrundsarbetet ingår jämställdhets- och mångfaldsperspektivet. Under året har två arbetsgrupper sammansatta av förskolechefer och skolledare samarbetat kring frågorna. Man har utifrån styrdokument och gällande lagstiftning tagit fram gemensamma utgångspunkter som ska vara till hjälp i det konkreta arbetet på respektive enhet.

Skolorna arbetar också med samtalsbaserad undervisning i syfte att stärka elevernas sociala och emotionella kompetens. Exempelvis arbetar en av skolorna utifrån ”Livsviktigt”, ett schemalagt undervisningsmaterial som förutom eleverna involverar också personal och föräldrar. En annan skola arbetar utifrån en

moralutvecklingsteori där man har skapat nivåer för social utveckling i syfte att diskutera barnets sociala utveckling i skolan med föräldrarna.

Vantörs grundskolor har arbetat aktivt för att förebygga och motverka alla former av mobbning och kränkande behandling. I samtliga skolor finns särskilda mobbningsgrupper. Man har utarbetat enhetsspecifika åtaganden kring trivsel och trygghet. Utifrån dessa har handlingsplaner upprättats som utvärderas och revideras kontinuerligt.

Elevhälsa

I det förebyggande elevhälsoarbetet har frågor kring kost och motion och det drogförebyggande arbetet uppmärksamrats i första hand. Alla skolor har satt upp mål för det hälsoförebyggande arbetet och arbetar utifrån dessa. Som ett led i arbetet med att stimulera fler elever att delta i fysiska aktiviteter har fyra skolor anslutit sig till projekt Handslaget som är ett samarbetsprojekt mellan idrottsföreningar som tilldelats pengar från Stockholms idrottsförbund för att ordna ”pröva på”-aktiviteter för eleverna i skolan.

Som en del i elevhälsoarbetet har skolorna arbetat med det drogförebyggande arbetet utifrån den gemensamt framtagna drogplanen för Vantörs skolor som grund.

Samordnaren för det drogförebyggande arbetet har, i samarbete med Precens (Preventionscentrum), genomfört en enkät under året riktad till samtliga enhetschefer. Enkäten handlade om risk- och skyddsfaktorer avseende ungdomars droganvändning. Av resultaten från den del av enkäten som rörde skolledarna framgick att ett förbättringsområde var samarbetet med föräldrarna. Vantörs drogsamordnare har sedan tillsammans med skolledarna i F-9-skolorna initierat en alternativ form för föräldramöten i de högre årskurserna. Personalen har fått information och föräldramöten har ägt rum i de flesta klasserna i år 7-9 där föräldrarna har gjort gemensamma överenskommelser kring hur man ska förhålla sig för att förhindra en för tidig alkoholdebut m.m.

Elever i behov av särskilt stöd

Varje elevs behov av särskilt stöd kartläggs tidigt för att insatser ska kunna ges snarast och som regel redan i förskolan och förskoleklassen. Det finns väl inarbetade rutiner vid överlämnandet från förskolan till förskoleklassen för dessa barn. Alla skolor har väl fungerande elevhälsoteam. När ett barn behöver särskilt stöd och/eller speciella insatser är föräldrarna alltid delaktiga i planeringen av insatser. Skolorna har elevvårdskonferenser och rektor beslutar i samråd med föräldrarna och med underlag från elevhälsoteamen, BUP eller annan expertis om en elev behöver mer stöd än den vanliga skolan kan ge. För alla elever som behöver stöd upprättas individuella åtgärdsprogram tillsammans med lärare, elev och förälder.

För att nå målen har arbetssätten och insatserna varierat. Skolorna har försökt att i möjligaste mån inte köpa platser i specialskolor utan istället arbetat med specialpedagoger och små undervisningsgrupper och andra flexibla lösningar. I resursenheten ingår Resursskolan Kompis skolår 1-6 för de elever i Vantör som har svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen i en vanlig klass.

Resultat och måluppfyllelse

Vantörs skolor har intensifierat det förebyggande arbetet mot mobbning och förbättrat arbetssätten. Alla skolor har åtaganden och sedan tidigare upprättade handlingsplaner för att motverka kränkande handlingar och mobbning. Resultaten visar att alla skolor har uppfyllt sina

åtaganden för att motverka mobbning och kränkande behandling då det gäller trygghet och trivsel. Utvärderingar visar att endast i undantagsfall har mobbningsärenden behövts behandlas i elevhälsosteamet.

Samtliga skolor refererar i sina kvalitetsredovisningar till brukarundersökningen då det gäller *möjligheten att känna sig trygg i skolan*. Av föräldrarna till elever i förskoleklass respektive år 3 anger 83 % respektive 79 % att de är mycket eller ganska nöjda med möjligheten för barnet att känna sig trygg i skolan vilket i båda fall är några procentenheter lägre än snittet för staden. I skolår 6 anser 82 % av eleverna som besvarade enkäten att de är mycket nöjda eller ganska nöjda med möjligheten att känna sig trygg i skolan, vilket motsvarar genomsnittet för staden. I skolår 9 är andelen som svarar mycket eller ganska nöjd något lägre än genomsnittet för staden, 73 % jämfört med 78 %.

På frågan om *tillgången till vuxna i skolan som man kan känna förtroende för*, var det en högre andel elever i Vantörs skolor (både år 6 och 9) som svarade mycket nöjda eller ganska nöjda än för genomsnittet i staden. När det gäller de yngre eleverna (förskoleklass och år 3) ligger motsvarande andel några procentenheter lägre än snittet för staden.

På brukarundersökningens fråga om *möjligheterna att få hjälp vid behov av skolsköterska/-läkare och skolkurator/-psykolog* är andelen elever i år 6 respektive år 9 som svarar mycket nöjd eller ganska nöjd något lägre respektive något högre än snittet för staden. I Vantör hade Rågsvedsskolan nöjdast elever vad gäller denna aspekt.

På frågan om *möjligheterna till motion och rörelse under skoldagen* var andelen mycket nöjd eller ganska nöjd högre än genomsnittet för staden. I Vantör hade Rågsvedsskolan högst värde på denna fråga i både år 6 och 9. I år 9 var man mer nöjd än genomsnittet med *maten i skolan* och i både år 6 och 9 betydligt mer nöjda med *trivseln i matsalen* i jämförelse med genomsnittet för staden som helhet.

Som ett led i arbetet med att implementera elevhälsostrategin i det dagliga arbetet har en omfattande kompetensutveckling via Kompetensfonden erbjudits skolorna. I skolorna finns lärare med specialpedagogisk kompetens som har handlett sina kollegor. Det har skett en utökning av antalet små undervisningsgrupper för barn med långsam inläring, vilket har varit framgångsrikt. För alla elever som behövt särskilt stöd har individuella åtgärdsprogram upprättats tillsammans med lärare, elev och förälder.

Lärande och kunskap

Arbetsätt för måluppfyllelse

Språkutvecklingsprojektet har under ledning av styrgruppen fortlöpt enligt projektplanen. Ett flertal medarbetare har under år 2005 vidareutbildats i språkutvecklande arbetsätt inom kompetensfondens ram. Vidare har två språknätverk med pedagoger från förskola respektive skola träffats regelbundet under ledning av två språkpedagoger. En tidsplan har utarbetats för framtagandet av en gemensam språkutvecklingsplan för Vantörs förskolor och skolor och en arbetsgrupp är utsedd. Nämnas kan också att enheterna har arbetat med att vidareutveckla arbetsätt och metoder avseende modersmålsundervisningen. Två av skolorna deltar i projekt med ämnesundervisning på modersmålet.

Stadsdelens skolor har gemensamma rutiner för att kunna erbjuda de elever som är nyanlända till Sverige undervisning i förberedelseklasser. En del av dessa elever har också bristande

skolbakgrund från hemlandet. Förberedelseklasserna finns i huvudsak i Rågsvedsskolan och Snösätraskolan.

Alla skolbibliotek har fått en upprustning som syftar till att utveckla skolbiblioteken till pedagogiska centra/ lärocentra. För att väcka läslusten har en skola 30 minuters schemaläggning för skönlitteratur och en annan skola har läsveckor en gång per termin i samtliga klasser ("Hela skolan läser").

Redan i förskoleklasserna satsas det på språklekar och metoder som ökar elevernas språkmedvetenhet. Alla skolor har tydliga kravnivåer och använder läsutvecklingschema. Snösätraskolan har haft intensivkurser i svenska för att möta upp mot resultaten i nationella prov.

Under året har intresset varit stort för att utveckla matematikämnet. Till största delen har skolornas fortbildningssatsningar inom matematiken varit knutna till erbjudanden från Kompetensfonden. Alla skolor har satsat på kompetensutveckling inom matematiken och dess metodik. Några skolor har byggt upp matematikverkstäder för att öka elevernas intresse och förståelse för matematik och för att utveckla bedömningsinstrument.

Resultat och måluppfyllelse

Enligt brukarundersökningen är 84 % av eleverna i år 6, Vantör, mycket nöjda eller ganska nöjda med *hur lektionerna planeras och genomförs*, motsvarande genomsnitt för staden är 78 %. Elever i år 9 låg på 65 % och något under genomsnittet i staden som var 68 %. I skolår 6 är 73 % av eleverna som besvarade enkäten i samband med skolundersökningen mycket nöjda eller ganska nöjda med *lärares förmåga att stimulera och väcka intresse*. Motsvarande genomsnitt för staden som helhet är 68 %. I år 9 ligger elevernas svar något lägre än genomsnittet (Vantör 50 %, snittet för staden 52 %).

Både i år 6 och 9 är eleverna i Vantör mer nöjda än genomsnittet i staden med *möjligheterna att få individuellt stöd och hjälp i undervisningen*. Nöjdheten med *hur kunskaperna kontrolleras och följs upp* ligger på samma nivå som stadens genomsnitt för år 6, för elever i år 9 strax under snittet för staden. På frågan om hur nöjd man är med *skolans förmåga att ge eleven goda kunskaper* var andelen mycket nöjd eller ganska nöjd 88 % i år 6, vilket är något högre än snittet för staden. Motsvarande andel för elever i år 9 är 67 %, några procentenheter under snittet för staden (75 %).

Resultat i nationella prov

I Hagsätraskolan är det fler elever i år 9 som inte deltagit i alla delprov jämfört med föregående läsår och därför inte fått något betyg på proven som helhet. Eftersom det är olika elever som varit frånvarande på grund av sjukdom på olika delprov har det blivit svårt att veta om de som inte deltagit skulle ha klarat proven. Det är också något fler elever med annat modersmål än svenska som inte uppnått målen på proven i både Hagsätraskolan och Rågsvedsskolan. I de nationella proven i svenska i år 9 i Bäckahagens skola visar delproven en förskjutning av resultaten från *mycket väl godkänd* till ett större antal *väl godkänd* och *godkänd*. Ett tredje delprov visar motsatt tendens antalet *väl godkänt* och *mycket väl godkänt* har ökat.

När det gäller resultaten för Rågsvedsskolan bör nämnas att 75 % av eleverna har ett annat modersmål än svenska. Elva elever var nyanlända till Sverige och gick i förberedelseklass.

Nationella prov år 9 Engelska Prov A (muntligt)

Skolor	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved
Ej deltagit %	4	8	37
Ej uppnått målen %	3	4	0
Godkänd %	35	31	37
Väl godkänd %	29	29	26
Mycket väl godkänd %	29	28	0

Nationella prov år 9 Engelska Prov B (receptivt; läsa, lyssna)

Skolor	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved
Ej deltagit %	4	9	25
Ej uppnått målen %	4	13	28
Godkänd %	29	24	22
Väl godkänd %	43	39	21
Mycket väl godkänd %	20	15	4

Nationella prov år 9 Engelska Prov C (skriv)

Skolor	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved
Ej deltagit %	1	8	37
Ej uppnått målen %	4	4	9
Godkänd %	45	44	35
Väl godkänd %	29	29	16
Mycket väl godkänd %	21	15	3

Nationella prov år 9 Svenska Prov A (läs)

Skolor	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved
Ej deltagit %	1	9	17
Ej uppnått målen %	4	24	39
Godkänd %	35	32	23
Väl godkänd %	56	32	20
Mycket väl godkänd %	4	3	1

Nationella prov år 9 Svenska Prov B (muntligt)

Skolor	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved
Ej deltagit %	5	8	76
Ej uppnått målen %	2	5	1
Godkänd %	28	55	14
Väl godkänd %	35	25	9
Mycket väl godkänd %	30	7	0

Nationella prov år 9 Svenska Prov C (skriv)

Skolor	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved
Ej deltagit %	1	8	17
Ej uppnått målen %	4	19	34
Godkänd %	42	49	31
Väl godkänd %	47	23	13
Mycket väl godkänd %	6	1	5

Nationella prov år 9 Matematik

Skolor	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved
Ej deltagit %	9	20	22
Ej uppnått målen %	13	23	37
Godkänd %	52	40	35
Väl godkänd %	22	9	5
Mycket väl godkänd %	4	8	1

Nedan redovisas resultaten från nationella prov i skolår 5, med kommentarer till respektive ämne. Det bör nämnas i sammanhanget att 93 % av eleverna i år 5 i Rågsvedsskolan har annat modersmål än svenska. Observera att andelarna nedan är baserade på antal godkända elever av totala antalet elever i år 5, förutom för Rågsvedsskolan där andelen är beräknad på antal deltagande i proven. Rågsvedsskolan har många elever i förberedelseklass som därmed inte deltar i proven.

Nationella prov år 5 Matematik; andel elever som uppnått minst godkänd

År	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved	Bandhagen	Snösätra	Örby
2003	76 %	83 %	79 %	85 %	82 %	86 %
2004	93 %	86 %	Ej redovisat	96 %	89 %	99 %
2005	91 %	67 %	43 %	82 %	80 %	91 %

Kommentar: Resultaten i år 5 i ämnet matematik har försämrats i alla skolor.

Nationella prov år 5 Engelska; andel elever som uppnått minst godkänd

År	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved	Bandhagen	Snösätra	Örby
2003	85 %	89 %	59 %	95 %	92 %	93 %
2004	96 %	89 %	Ej redovisat	98 %	80 %	98 %
2005	97%	86%	79 %	92%	82%	92%

Kommentar: Resultaten i nationella prov i engelska har försämrats jämfört med 2004 i merparten av skolorna, förutom i Bäckahagens skola och Snösätraskolan. Hagsätra fick en del nya elever i år 5 som kom direkt från förberedelseklass.

Nationella prov år 5 Svenska; andel elever som uppnått minst godkänd

År	Bäckahagen	Hagsätra	Rågsved	Bandhagen	Snösätra	Örby
2003	90 %	85% sv2	Ej redovisat	90%	92%	97%
2004	98%	94%	Ej redovisat	87,5%	86%	98%
2005	96%	77%	80 %	100%	90%	88%

Kommentar: Resultaten har förbättrats avsevärt i Bandhagens skola och Snösätraskolan när det gäller andelen elever som har uppnått minst godkänd. I övriga skolor har andelen minskat, jämfört med 2004.

Språkutveckling

LUS-mätningar visar att resultaten av in- och utgångsvärdet kan variera från år till år och i olika skolår och skolor. Skillnaderna är marginella men i stort sett när det gäller läsutveckling kan man se en klar förbättring och som ger mest synligt resultat i de lägre skolåren. Skillnaderna i in- och utgångsvärde totalt har ökat.

I brukarundersökningen är 85 % av eleverna i år 6 (elever med annat språk i hemmet) mycket nöjda eller ganska nöjda med *det stöd de får att utvecklas i svenska språket* jämfört med stadens genomsnitt på 81 %. Motsvarande snitt för elever i år 9 var 68 % i Vantör, jämfört med 71 % för staden.

Matematik

Rågsvedsskolan har fått projektmedel från Kompetensfonden för att på prov undervisa nyanlända elever matematik på eget modersmål. Projektet innebär att arabisktalande och somalisktalande elever har erbjudits matematikundervisning på sitt modersmål inom ramen för den ordinarie undervisningen i år 4-8. Syftet med projektet är att öka antalet elever som lämnar grundskolan med godkända betyg i matematik. I augusti 2004 startade projektet och det är för tidigt att kunna se några direkta resultat. Andelen elever i år 9 med lägst betyget *godkänd* i matematik var 75 % vilket är en förbättring jämfört med föregående läsår då motsvarande andel var 67 %.

Provresultaten i Hagsätraskolan i år 9 i matematik är något sämre jämfört med föregående läsår. I Bäckahagens skola var det färre elever med *mycket väl godkänd* än 2004 men fler med *väl godkänd*. Provresultaten i år 5 i ämnet matematik har försämrats i alla skolor.

Inflytande

Arbetsätt för måluppfyllelse

Alla skolor har åtagit sig att ge *eleverna* möjlighet att delta i planering och utvärdering av sitt lärande. Detta sker genom att eleven deltar i planering av undervisningen och genom inflytande i planeringen av arbets- och redovisningsmetoder. Eleven tränas systematiskt i ett demokratiskt förhållningssätt och att ta ansvar för sitt eget lärande. Eleven medverkar i ett utvecklingssamtal per termin. I formella forum finns möjlighet att påverka genom klassråd, elevråd, matråd etc. Från och med skolår 7 finns elevskyddsombud som har till uppgift att bevaka elevernas arbetsmiljö. Elevskyddsombud och representanter i klassråd har som regel fått utbildning för arbetsuppgiften.

Skolorna har åtagit sig att alla *föräldrar* ska ges möjlighet till insyn och inflytande över sitt barns lärande och utveckling. Föräldrar och elev ska ha rätt till minst ett utvecklingssamtal per termin. Skolornas enhetsspecifika åtaganden har kontinuerligt utvärderats. Skolorna har uppmuntrat föräldrarna att besöka skolan och att vara delaktiga i elevernas skolarbete. I de skolor som har en stor andel elever med annat modersmål har man arbetat mycket aktivt med att hitta nya former för föräldramöten. En del skolor har haft svårigheter att få föräldrarna engagerade i skolarbetet. Ibland rör det sig om språksvårigheter och det finns också kulturella skillnader att överbrygga. En del föräldrar har som tradition från sina hemländer att överlämna skolarbetet till skolpersonalen. Vid utvecklingssamtalen anlitas tolk vid behov. De flesta skolorna redovisar formella forum för föräldrainflytande.

Resultat och måluppfyllelse

De flesta skolor redovisar att de har uppfyllt sitt åtagande. De formella forum som finns i skolorna för *elevernas* inflytande i form av klassråd och elevråd fungerar bra. Det framgår av redovisningarna att elevernas möjlighet till inflytande på den egna undervisningen fortfarande varierar mellan olika skolor, grupper och lärare.

I Stockholms stads brukarundersökning har eleverna svarat på frågan om *möjligheter att få vara med och påverka i skolan*. I jämförelse med andra skolor i andra stadsdelar så ligger Vantörs skolor i år 6 över genomsnittsvärdet av dem som svarat mycket nöjd eller ganska nöjd. I år 9 ligger det på samma nivå som genomsnittet för hela staden.

På frågan om *hur lärarna lyssnar och tar hänsyn till elevens synpunkter* anger 76 % av de elever i år 6 som besvarat enkäten att de är mycket nöjda eller ganska nöjda, vilket kan jämföras med 69 % för staden som helhet. Svaren från eleverna i år 9 motsvarar genomsnittet för staden, 54 %.

Även om flera skolor kommit en bra bit på väg gäller det generellt för skolorna att arbetsformerna behöver utvecklas för att ge eleverna större möjligheter att ta del av undervisningsmål och därefter tillsammans med läraren forma utbildningens innehåll, val av arbetsformer redovisningssätt och utvärdering.

Av brukarundersökningen (skolår 3 och fritidshem) framgår att en majoritet av föräldrarna är mycket nöjda eller ganska nöjda med *föräldramöten*, genomsnittsvärdet är

betydligt högre än i staden. I brukarundersökningen framgår vidare att föräldrarna i stort sett är nöjda med *möjligheterna att som förälder kunna vara med och påverka* (62 % mycket nöjda eller ganska nöjda i Vantör, jfr 48 % staden). Även föräldrarna med barn i förskoleklass och fritidshem är mer nöjda än staden i genomsnitt.

Samverkan förskola - förskoleklass – skola

Se förskolans kvalitetsredovisning under motsvarande rubrik.

Elever som lämnat grundskolan

- Andelen elever som lämnar grundskolan och har uppnått kunskapsmålen ska öka under mandatperioden.

Andelen elever som var behöriga att söka till gymnasiet framgår av tabellen nedan. Det kan konstateras att måloppfyllelsen är otillräcklig vid Vantörs skolor. Det finns ett flertal faktorer som förklarar varför en del elever har svårigheter att uppnå målen, bl.a. språksvårigheter och/eller bristande skolbakgrund. Andelen elever med annat modersmål har ökat de senaste åren och det gäller både yngre och äldre elever.

Det finns också elever med bristande motivation i kombination med hög frånvaro, vilket ofta hänger ihop med en socialt pressad situation. Andra bakomliggande förklaringar är inlärningsproblem och/eller koncentrationssvårigheter, ibland i kombination med psykosocial problematik.

Förvaltningen kommer att intensifiera arbetet med att stödja elever som riskerar att inte uppnå målen, vilket innebär bl.a. en tätare dialog och avstämning med skolorna kring prognoser och åtgärder för måloppfyllelse.

Slutbetyg från grundskolan 2005 enligt Skolverkets officiella statistik jämfört med 2004

<i>Skola 2005</i> <i>Kommun</i> <i>Riket</i>	Antal elever	Genomsnitt meritvärde	Andel % elever Behöriga gymnasiet	Andel % elever som ej uppnått målen i ett ämne	Andel % ej uppnått målen i två eller fler ämnena	Andel % Helt utan betyg
Bäckahagsskolan	115	207,2	90,4	8,7	18,3	0,9
Hagsätraskolan	75	183,6	82,7	2,7	30,7	2,7
Rågsvedskolan	88	161,1	55,7	15,9	45,5	3,4
SUMMA Vantör	278	184	76,2	9,1	31,5	2,3
<i>Kommunen totalt*</i>	6592	218,2	88,4	8,6	15,1	1,3
<i>Riket*</i>	119 894	206,3	89,2	8,9	14,5	1,1
Skola 2004						
Bäckahagsskolan	103	223	94	8	11	0
Hagsätraskola	83	200	86	9	20	4
Rågsvedsskolan	71	180	71	12	34	3
SUMMA Vantör	257	201	84	9,7	21,7	2,3
<i>Kommunen totalt*</i>	6434	218	90	9	15	2
<i>Riket*</i>	116 361	207	90	9	15	1

* I kommunen ingår kommunala skolor. * I riket ingår både kommunala och fristående skolor.

Bedömningsgrunder

Bedömningsgrunderna i enheternas arbete med kvalitetsredovisningar utgörs av brukarundersökningar, egna enkäter och utvärderingar, elevintervjuer, betyg och resultat från nationella prov, utvecklingssamtal med föräldrar, klagomålshantering, inspektörsrapporter etc. (För Vantörs stadsdelsnämnd har skolinspektion genomförts år 2005 vid Ormkärrsskolan.) Tidigare inspektörsrapporter (genomförda före år 2005) ligger också till grund för enheternas kvalitetsredovisningar. Inspektörsrapporterna, som visar på styrkor, svagheter, förbättringsområden etc. används i enheternas långsiktiga förbättringsarbete.

Stockholms stad har genomfört en omfattande brukarundersökning i förskoleklass och fritidshem och i skolår 3 och fritidshem samt i skolår 6 och 9. I skolår 6 och 9 är det eleverna som besvarat enkäten och i tidigare skolåren är det föräldrarna. Av brukarundersökningen framgår resultat dels för varje skola i Vantör, dels i jämförelse med andra stadsdelar.²

Kvalitetsredovisningens resultat grundar sig på skolornas egna utvärderingar och delvis på resultatet av brukarundersökningen som dock inom vissa delar visar ett sämre resultat än skolornas egna utvärderingar. Det kan också nämnas i sammanhanget att förvaltningen våren 2005 genomförde en enkät till föräldrar med barn i mellanstadieverksamhet och till föräldrar som hade valt att inte ha sina barn i mellanstadieverksamhet.

Bedömningen av elevernas kunskapsutveckling sker exempelvis i nationella prov, stockholmsprov i matematik år 3, LUS-avläsning, tester, diagnoser och betyg. Åtgärdsprogram upprättas för elever som riskerar att inte nå målen. Skolorna har kravnivåer i de olika ämnena.

Bedömning och betyg

Samtliga skolor i Vantör deltar i Kompetensfondens satsning inom området Likvärdig bedömning och betygssättning. Projektet startade 1 januari 2005 och avslutas i december 2006. I fas ett har skolledarna och 56 lärare från Vantörs skolor deltagit i olika konferenser som innehöll en fördjupad analys av styrdokumentet. Bland deltagarna har man utsett samtalsledare som i sin tur blivit ledare för nätverk av lärare i stadsdelarna, respektive skolledare i staden. Nätverken har träffats två halvdagar per termin. En särskild studiedag har också genomförts inom Vantör på rektorernas initiativ.

Genom dialogerna i nätverken, det vidareutvecklade arbetet på skolorna, och samarbetet mellan skolorna i Vantör ska en ökad likvärdighet när det gäller bedömning och betyg uppnås. Årets arbete har för Vantörs skolor genomförts helt enligt planerna.

² Brukar-/skolundersökningen kan läsas i sin helhet på webbplatsen för Vantörs stadsdelsnämnd, www.vantor.stockholm.se.

Slutsatser

Kvalitetsredovisningarna för grundskola, förskoleklass, särskola och fritidshem visar att enheterna har lyckats omsätta skolplanens och läroplanens mål i det pedagogiska arbetet. Flertalet mål har varit formulerade som enhetsspecifika åtaganden och samtliga enheter redovisar att åtagandena har uppfyllts. Förvaltningen bedömer att skolorna har uppnått målen med undantag för målet att öka andelen elever som har uppnått kunskapsmålen när de lämnar grundskolan. Denna andel minskade istället något jämfört med föregående år.

Förvaltningen kommer att intensifiera arbetet med att stödja elever som riskerar att inte uppnå målen, vilket innebär bl.a. en tätare dialog och avstämning med skolorna kring prognoser och åtgärder för måluppfyllelse.

Med utgångspunkt utifrån brukarundersökningen och skolornas kvalitetsredovisningar bedömer förvaltningen att elever och föräldrar i huvudsak är nöjda med skolverksamheten. I brukarundersökningens fråga om hur nöjd är man är på det hela taget med sin skola är svaren i den del som gäller förskoleklass och skolår 3 mer positiva än svaren som avser skolår 6 och 9 där eleverna själva har besvarat frågan.

I jämförelse med resultat från brukarundersökningen år 2000 kan man konstatera att tillfredsställelsen med skolan för elever i skolår 3 respektive 9 totalt sett har ökat. För skolår 6 kan inte motsvarande jämförelse göras då det i den tidigare undersökningen var föräldrarna för eleverna i år 6 som besvarade enkäten, inte eleverna själva.

Resultat av de åtgärder som stadsdelsnämnden redovisade i kvalitetsredovisningen 2004

Förvaltningen bedömer utifrån grundskolornas kvalitetsredovisningar 2005 att flera av utvecklingsområdena nedan helt eller delvis har uppfyllts, samtidigt som nya utvecklingsområden definierats. Dessa ingår i verksamhetsplanen för 2006.

Värdegrunden

Se motsvarande avsnitt i förskolans kvalitetsredovisning.

Matematik

Skolorna har genom utökad kompetens hos matematiklärare utvecklat former för att stärka elevernas matematiska tänkande och problemlösningsförmåga. Det är dock för tidigt att kunna se resultat av detta i elevernas måluppfyllelse.

Strategier för elevhälsa

Elevhälsoteamen från samtliga skolor har deltagit i konferensen ”Ett vässat elevhälsoarbete” som en grund för vidare utveckling av elevhälsoarbetet. I flera av skolorna har man introducerat nya material och metoder för att utveckla elevernas sociala och emotionella kompetens. Föräldrarna i 7-9-skolorna har blivit mer delaktiga i det drogforebyggande arbetet. Vidare kan nämnas att kosten i skolorna har förbättrats. Skolorna har dragit ner på socker i maten och förbättrat näringsinnehållet. Godisförsäljningen har upphört helt. Eleverna har också fått flera möjligheter till fysisk aktivitet.

Betyg och bedömning

Genom samtliga skolors deltagande i kompetensfondsprojektet ”Likvärdig bedömning och betygssättning” har skolorna nått ett första steg mot en bättre bedömaröverensstämmelse. Ytterligare resultat kan förväntas efter att projektet genomförts i sin helhet.

Skolbiblioteken

De medel som Stadsdelsnämnden har avsatt för upprustning av skolbiblioteken har kommit till stor glädje. Skolbiblioteken har fått möjlighet att bli de pedagogiska nav och kulturella centra i skolorna som var målet. En omfattande förnyelse och upprustning har skett under året och kommer att vara helt färdig till sommaren 2006. Ett rikt utbud av litteratur facklitteratur, tidskrifter, bra IT-utrustning och fräscha inbjudande lokaler möter nu besökaren i skolbiblioteken. Öppettiderna har utökats och därmed tillgängligheten.

Samverkan och rutiner för övergången förskola - förskoleklass

Se motsvarande avsnitt i förskolans kvalitetsredovisning.

Samverkan med andra verksamhetsområden

Ett utökat samarbete har kommit till stånd mellan skolledare, förskolechefer, elevvårdsteamerna, resursenheten och Individ och familj. Fasta möten kring gemensamma frågor ingår nu i verksamheternas planering.

Värdegrund-Jämställdhet och mångfald

Se motsvarande avsnitt i förskolans kvalitetsredovisning.

Språkutveckling

Se motsvarande avsnitt i förskolans kvalitetsredovisning.

IT- pedagogik

Projektet IT-pedagogiskt lyft för de pedagogiska verksamheterna har för skolornas del påbörjats under hösten. Resultat går ännu ej att avläsa i verksamheterna.

Utveckling av skolbarnsomsorgens pedagogik och metodik

Den särskilda utbildningsinsats som planerades är uppskjuten till 2006 då skolorna får ta del av Kompetensfondens kursutbud.

Elevernas inflytande över den egna utbildningen

Se vidare under beskrivningarna av arbete och måluppfyllelse för skolornas målområden.

Föräldrainflytande

Se vidare under beskrivningarna av arbete och måluppfyllelse för skolornas målområden.

Särskolan

En beskrivning av särskolans verksamhet återfinns under rubriken Förutsättningar, i kvalitetsredovisningens inledning. Beskrivningen inkluderar en kort redogörelse för hur särskolan är integrerad med övrig skolverksamhet.

Kvalitetsarbetet 2005

Se förskolans kvalitetsredovisning under motsvarande rubrik.

Åtgärder för utveckling

Av kvalitetsredovisningen för år 2005 framgår behov av att arbeta vidare utifrån nedan angivna utvecklingsområden. Dessa utvecklingsområden finns närmare beskrivna i stadsdelsnämndens verksamhetsplan för år 2006:

- Språkutveckling och modersmålsundervisning
 - Matematik
 - Dokumentation av barnens läroprocesser
 - Likvärdig bedömning och betygssättning
 - Övergång förskola -skola
 - Värdegrundsarbete - jämställdhet och mångfald
 - Skolbiblioteken
 - IT-pedagogik
 - Samverkan med andra verksamhetsområden
-